

Viktor Rombrants kommentarer till andelsjordbruk och kopplingen till Agenda 2030

Andelsjordbruk som företeelse kan kopplas till framför allt till **mål 12 – hållbar konsumtion och produktion** samt **mål 15 – ekosystem och biologisk mångfald**. De i sin tur genererar **mål 3 – god hälsa och välbefinnande**.

Minskat matsvinn är en viktig del i **mål 12**. I och med att andelsjordbruk bygger mycket på nära dialog mellan lantbrukare och kunder så kan ju lantbrukaren planera noggrant över hur mycket som behöver odlas. Detta skulle då kunna innebära att det inte blir så stora överskott av en viss gröda som kanske inte blir sålt och som i värsta fall leder till matsvinn.

Vidare är andelsjordbruk ofta ekologiskt då kunderna efterfrågar det. Dessa lantbrukare är extra måna om att upprätthålla en god jordhälsa samtidigt som de också kanske inte använder bekämpningsmedel vilket gynnar biologisk mångfald – **mål 15**.

Därför skulle man kunna argumentera för att andelsjordbruk ofta innebär mer hållbara brukningsmetoder jämfört med konventionellt jordbruk, om man ser till jordhälsa och biodiversitet.

Då kunderna ingår avtal med lantbrukaren och lovar därmed att köpa det man kommit överens om kan förhållandet kopplas till **mål 12** – hållbar konsumtion och produktion, där målet innefattar social och ekonomisk hållbarhet.

Kundernas hälsa och välbefinnande främjas om maten de konsumerar är mera näringsrik samtidigt som lantbrukaren genom andelsjordbruk får en trygghet genom en fast kundkrets och då är vi inne på mål 3 – Hälsa och välbefinnande.

Man finner framför allt tre vinnare i denna modell.

Den första vinnaren är **konsumenten**.

Matkvalitén blir högre eftersom grönsakerna skördas när de är som bäst på säsongen och skörden kan ske strax innan de når konsumenten. Uthålliga odlingsmetoder ger förutsättningar för en bra matkvalitet. Dessutom blir maten prisvärd eftersom man tar bort alla mellanhänder.

Den andra vinnaren är **producenten**.

Med säsonsproduktion kan odlingen planeras bättre då förutsättningarna redan är bestämda. Antal andelar är till största delen bestämt från början. En rättvisare ersättning kan erhållas (Fair Trade). Med rätt antal andelsmedlemmar uppnås en omsättning man kan försörja sig på. Man kan bättre förvalta jorden som odlas.

Den tredje vinnaren är **naturen och klimatet**.

Naturen gynnas: Då odlingsmetoder som är i bättre samklang med naturen tillämpas gynnas matjorden, mångfalden och ekosystemtjänsterna.

Ett minskat klimatavtryck: Andelsjordbruk bidrar till en ökad konsumtion av lokal och säsonganpassad mat. Utan mellanhänder minskar energiförbrukningen. Svinnet minskar och transportkostnaderna hålls nere. Matavtrycket från varje konsument minskar. Den stabila ekonomin i ett andelsjordbruk gör det lättare att driva det fossilfritt. Med hjälp av konsumenterna kan nödvändiga omställningar påskyndas.

Författare: Viktor Rombrant, student vid Landsbygdsutvecklarprogrammet vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala (SLU). Viktor kommer från Lysekil och är ersättare i styrelsen för Hela Sverige ska leva, Fyrbodal

[Här kan du läsa mer om andelsjordbruk](#)

[Länk till artikel om andelsjordbruk i tidningen ATL](#)